

บทที่ 3

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

ในการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาวิถีชีวิตของเยาวชนไทยมุสลิมเพื่อเสริมสร้างสันติสุขในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ คณะผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ อันได้แก่ จังหวัดปัตตานี ยะลา และนราธิวาส

2. กลุ่มตัวอย่าง

2.1 กลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการข้อมูลเชิงปริมาณเป็นประชาชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ จำนวน 3,600 คน ซึ่งใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างในการเก็บข้อมูล โดยวิธีการสำรวจ (Sampling Survey) และใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) ดังนี้

1) ขั้นที่ 1 เลือกอำเภอ โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling) แบ่งเป็น 2 ชั้นตามลักษณะที่ต้องการศึกษา ได้ทั้งหมด 6 อำเภอคือ

1.1) อำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive random sampling) คือ เป็นเขตตัวเมือง/จังหวัด

1.2) อำเภออื่นซึ่งเป็นเขตชนบท โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2) ขั้นที่ 2 เลือกตำบล โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) อำเภอละ 6 ตำบล ได้ทั้งหมด 36 ตำบล

3) ขั้นที่ 3 การเลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นสุดท้ายที่จะสัมภาษณ์ โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1) กลุ่มเยาวชน โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตำบลละ 50 คน ได้ทั้งหมด 1,800 คน

3.2) ประชาชนทั่วไป โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จำนวน 50 คน ได้ทั้งหมด 1,800 คน

สำหรับรายละเอียดของพื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ ปรากฏดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมายเหตุ		
ยะลา	เมือง	บุคี			
		สะเตงนอก			
		ท่าสาป			
		ลำใหม่			
		ลิคด			
		เปาะเส็ง			
	รามัน	กาบูบอเกาะ			
		กาลูปิง			
		จะก๊ะ			
		ตะโล๊ะหะลือ			
		กาลอ			
		โกตาบารู			
		ปัตตานี	เมือง	บานา	
				ปูยุด	
คลองมานิง					
บราโหม					
ตันหยงลูโล๊ะ					
ตะลุโบะ					
สายบุรี	ตะลุบัน				
	มะนังคาลำ				
		ปือระ			

ตารางที่ 1 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	หมายเหตุ
		เตราะบอน	
		ป่าเสขาว	
		บางเก่า	
นราธิวาส	เมือง	ลำภู	
		มะนังคายอ	
		กะลุวอ	
		บางนาค	
		บางปอ	
		โคกเคียน	
	รือเสาะ	สามัคคี	
		บาดง	
		ลาโละ	
		รือเสาะออก	
		โคกสะตอ	
		สุวารี	

2.2 กลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม คือ

- 1) ข้าราชการ
- 2) ผู้นำศาสนา ได้แก่ โต๊ะอิหม่าม คอเด็บ บิลาล และคณะกรรมการมัสยิด
- 3) ผู้นำท้องถิ่น ได้แก่ กำนัน สารวัตรกำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน
- 4) นักการเมืองท้องถิ่น ได้แก่ สมาชิก อบต. สมาชิกสภาเทศบาล และสมาชิก อบจ.

โดยแต่ละจังหวัดกำหนดให้มีการสัมภาษณ์กลุ่ม ๆ ละ 3 คน รวมทั้งหมด 36 คน ซึ่งใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi Stage Sampling) ดังนี้

1) ขั้นที่ 1 เลือกอำเภอ โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) แบ่งเป็น 2 ชั้นตามลักษณะที่
ต้องการศึกษา ได้ทั้งหมด 9 อำเภอคือ

1.1) อำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random
Sampling) คือ เป็นเขตตัวเมือง/จังหวัด

1.2) อำเภออื่น ซึ่งกำหนดเป็นเขตชนบท จังหวัดละ 2 อำเภอ โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย
(Simple Random Sampling)

2) ขั้นที่ 2 เลือกตำบล โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) อำเภอละ 4
ตำบล ได้ทั้งหมด 36 ตำบล

3) ขั้นที่ 3 การเลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นสุดท้ายที่จะสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple
Random Sampling) ตำบลละ 1 คนและ 1 ประเภทกลุ่มบุคคล

สำหรับรายละเอียดของพื้นที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก ปรากฏดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ประเภทผู้ให้สัมภาษณ์
ยะลา	เมือง	พร่อน	ผู้นำศาสนา
		สะเตง	ข้าราชการ
		สะเตงนอก	ผู้นำท้องถิ่น
		ท่าสาป	นักการเมืองท้องถิ่น
	ยะหา	ยะหา	ผู้นำศาสนา
		บาโจยซิเน	ข้าราชการ
		ปะแต	ผู้นำท้องถิ่น
		ละแ	นักการเมืองท้องถิ่น
	เบตง	เบตง	ผู้นำศาสนา
		ธารน้ำทิพย์	ข้าราชการ
		ขะรม	ผู้นำท้องถิ่น
		อัยเยอร์เวง	นักการเมืองท้องถิ่น

ตารางที่ 2 (ต่อ)

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	ประเภทผู้ให้สัมภาษณ์
ปัตตานี	เมือง	รูสะมิแล	ผู้นำศาสนา
		สะบารัง	ข้าราชการ
		ปากะรัง	ผู้นำท้องถิ่น
		ตันหยงลูโละ	นักการเมืองท้องถิ่น
	หนองจิก	ยาบี	ผู้นำศาสนา
		คอนรัก	ข้าราชการ
		คาโต๊ะ	ผู้นำท้องถิ่น
		บ่อทอง	นักการเมืองท้องถิ่น
	มายอ	ตรัง	ผู้นำศาสนา
		มายอ	ข้าราชการ
		ลางา	ผู้นำท้องถิ่น
		เกาะจัน	นักการเมืองท้องถิ่น
นราธิวาส	เมือง	บางนาค	ผู้นำศาสนา
		บางปอ	ข้าราชการ
		กะลุวอเหนือ	ผู้นำท้องถิ่น
		โคกเคียน	นักการเมืองท้องถิ่น
	บาเจาะ	บาเจาะ	ผู้นำศาสนา
		บาเราะเหนือ	ข้าราชการ
		บาเราะใต้	ผู้นำท้องถิ่น
		ดูโอบะสาวอ	นักการเมืองท้องถิ่น
	ช้างอ	ดูโอบะบือซา	ผู้นำศาสนา
		ดูโอบะบะชะ	ข้าราชการ
		ละหาร	ผู้นำท้องถิ่น
		จอเบาะ	นักการเมืองท้องถิ่น

2.3 กลุ่มตัวอย่างสำหรับเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์กลุ่ม

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์กลุ่ม แบ่งออกเป็น 8 ประเภท คือ

- 1) เยาวชนที่ทำงาน
- 2) เยาวชนที่กำลังเรียน
- 3) เยาวชนที่ว่างงาน
- 4) เยาวชนที่เคยศึกษาเสพติด
- 5) ผู้นำสตรี
- 6) ครูสอนศาสนาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม/ปอเนาะ
- 7) ครูสอนศาสนาในโรงเรียนคาทอลิก
- 8) ผู้ที่มามีละหมาดที่มีสยิดเป็นประจำ

แต่ละจังหวัดกำหนดให้มีการสัมภาษณ์ทั้ง 8 ประเภท ๆ ละ 1 กลุ่ม ๆ ละ 5-10 คน รวมทั้งหมด 24 กลุ่ม 166 คน ซึ่งใช้การสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายชั้นคอน ดังนี้

1) ขั้นที่ 1 เลือกอำเภอ โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Sampling) แบ่งเป็น 2 ชั้นตามลักษณะที่ต้องการศึกษา ได้ทั้งหมด 6 อำเภอคือ

1.1) อำเภอเมืองของแต่ละจังหวัด โดยใช้วิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Random Sampling) คือ เป็นเขตตัวเมือง/จังหวัด

1.2) อำเภออื่นซึ่งกำหนดเป็นเขตชนบท โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

2) ขั้นที่ 2 เลือกตำบล โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) อำเภอละ 4 ตำบล ได้ทั้งหมด 24 ตำบล

3) ขั้นที่ 3 การเลือกกลุ่มตัวอย่างขั้นสุดท้ายที่จะสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการเลือกแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตำบลละ 1 กลุ่มและ 1 ประเภท

สำหรับรายละเอียดของพื้นที่ที่ใช้ในการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม ปรากฏดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 พื้นที่ที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพด้วยการสัมภาษณ์แบบกลุ่ม

จังหวัด	อำเภอ	ตำบล	จำนวนคน		
ยะลา	เมือง	บุคี	7		
		สะเตงนอก	8		
		ลิคูล	5		
		เปาะเส็ง	6		
	รามัน	กาบูบอเกาะ	7		
		กาลูปัง	8		
		กาลอ	7		
		โกตาบารู	6		
		ปัตตานี	เมือง	บานา	7
				ปูยุด	6
ตันหยงลูโล๊ะ	8				
ตะลุโบะ	6				
สายบุรี	ตะลุบัน		8		
	มะนังคาลำ		6		
	ป่าเสขาว		7		
	บางเก่า		8		
	นราธิวาส		เมือง	ลำภู	8
				มะนังคายอ	8
บางปอ		7			
โคกเคียน		5			
สุไหงปาดี		ปะจูรู	8		
		สุไหงปาดี	6		
		โต๊ะเต็ง	6		
		ริโก้	8		

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้มี 2 ฉบับ ได้แก่

1) แบบสัมภาษณ์ สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ มีทั้งหมด 2 ชุด คือ

1.1) ชุดสำหรับเยาวชน มีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว มี 5 ข้อ

ตอนที่ 2 วิธีชีวิตเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 18 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินชีวิตของเยาวชน ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด

1.2) ชุดสำหรับประชาชน มีทั้งหมด 3 ตอน

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว มี 8 ข้อ

ตอนที่ 2 วิธีชีวิตเยาวชนมุสลิมในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มี 12 ด้าน

ด้านที่ 1 การคบเพื่อนเพศเดียวกัน

ด้านที่ 2 การคบเพื่อนต่างเพศ

ด้านที่ 3 การศึกษาทางสามัญและศาสนา

ด้านที่ 4 การใช้เวลาว่าง

ด้านที่ 5 การเกี่ยวข้องกับอบายมุข

ด้านที่ 6 การทำงาน

ด้านที่ 7 การแต่งกาย

ด้านที่ 8 ความสัมพันธ์กับครอบครัวและญาติพี่น้อง

ด้านที่ 9 ความสัมพันธ์กับชุมชนและเพื่อนบ้าน

ด้านที่ 10 การปฏิบัติศาสนกิจ

ด้านที่ 11 การบำเพ็ญประโยชน์และเข้าร่วมกิจกรรมของชุมชน

ด้านที่ 12 เยาวชนมุสลิมกับการมีส่วนร่วมในสถานการณ์ความไม่สงบในปัจจุบัน

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะต่อการดำเนินชีวิตของเยาวชน ซึ่งเป็นคำถามแบบปลายเปิด

2) แนวทางการสัมภาษณ์ สำหรับการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการสัมภาษณ์กลุ่มและสัมภาษณ์แบบเจาะลึก โดยใช้แนวคำถามที่กำหนดไว้เป็นหลักในการสัมภาษณ์

การสร้างและพัฒนาเครื่องมือ

แบบสัมภาษณ์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ มีขั้นตอนในการสร้างและพัฒนาเครื่องมือ ดังนี้

- 1) ศึกษาแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
- 2) กำหนดนิยามศัพท์เฉพาะของคุณลักษณะที่ต้องการวัด
- 3) สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมถึงนิยามศัพท์เฉพาะดังกล่าวข้างต้น
- 4) นำแบบสัมภาษณ์ไปทดลองใช้ (Try Out) เพื่อหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสัมภาษณ์ โดยวิธีวัด

ความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยทดลองเก็บกับประชาชนที่ตำบลเขาตวม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี จำนวน 40 ชุด ผลปรากฏว่าแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 1 สำหรับเยาวชนมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.8745 และแบบสัมภาษณ์ชุดที่ 2 สำหรับประชาชนทั่วไป มีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.7873

- 5) นำแบบสัมภาษณ์มาปรับปรุงแก้ไขให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น แล้วมาจัดพิมพ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

คณะผู้วิจัยกำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ลักษณะ คือ

- 1) เก็บข้อมูลเชิงปริมาณ โดยการให้นักวิจัยผู้ช่วยออกไปสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง ซึ่งจะเน้นนักวิจัยในพื้นที่ที่จะเก็บข้อมูล
- 2) เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยให้นักวิจัยผู้ที่มีประสบการณ์สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างเป้าหมายที่กำหนด รวมทั้งขออนุญาตบันทึกเทปการสนทนาพูดคุย ตามแนวคำถามที่ได้จัดเตรียมไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

คณะผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

- 1) ข้อมูลเชิงปริมาณ

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมเอสพีเอสเอส ฟอร์ วินโดวส์ (SPSS for Windows) แล้วนำเสนอและบรรยายตัวแปรต่าง ๆ โดยจะหาค่าต่าง ๆ ดังนี้

- 1.1) ค่าความถี่ (Frequency)
- 1.2) ค่าร้อยละ (Percentage)

1.3) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

1.4) การทดสอบไค-สแควร์ (Chi-Square Test)

1.5) การทดสอบที (t-test)

2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ

นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เบื้องต้นด้วยการจัดหมวดหมู่ตามวัตถุประสงค์ จากนั้นจึงทำการวิเคราะห์ด้วยหลักตรรกเทียบเคียงแนวความคิด ทฤษฎีและงานวิจัยควบคุมบริบท โดยอาศัยข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การหาความถี่ ค่าเฉลี่ย และร้อยละมาประกอบ เพื่อความชัดเจนและสมบูรณ์ในการวิเคราะห์และการสรุปผลข้อมูล

เกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิต

คณะผู้วิจัยเลือกใช้เกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิตของครอนบาคดังตารางที่ 4

ตารางที่ 4 เกณฑ์ในการแปลผลค่าเฉลี่ยเลขคณิตของครอนบาค (Cronbach, 1990 : 126-127)

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
1.00-1.49	น้อยที่สุด
1.50-2.49	น้อย
2.50-3.49	ปานกลาง
3.50-4.49	มาก
4.50-5.00	มากที่สุด